

Slovenski dom

Štev. 4.

V Ljubljani, v sredo, 7. januarja 1942-XX

Leto VII.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujege
Izvor: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A. Milano.

Il bollettino no. 582 e 583

Il Quartiere Generale delle Forze Armate comunica:

Nulla di importante da segnalare nel settore di Agedabia.

Intensi azioni di artiglieria e di aviazione contro i nostri capisaldi di Sollum. In scontri aerei, cacciatori dell'Asse hanno abbattuto due velivoli avversari.

Attacchi di ingenti forze dell'Aviazione Italiana e Tedesca su Malta hanno conseguito nuovi visibili effetti: vasti incendi sono divampati, numerosi apparecchi nemici risultano distrutti o danneggiati a terra. In combattimenti con la caccia germanica di scorta due «Hurricane» sono precipitati.

Aeroplani inglesi hanno lasciato senza conseguenze alcune bombe sull'Isola di Salamina.

Nella notte scorsa l'avversario ha compiuto un'incursione su Castel Vetrano causando danni di scarsa entità. Otto morti e quindici feriti: un bombardiere nemico colpito del tiro della difesa contraerea si è infranto al suolo.

Il quartier generale delle forze armate comunica:

Vivace attività delle opposte artiglierie sui fronti di Agedabia e di Sollum. In Cirenaica formazioni aeree italiane e tedesche, prodigandosi in molteplici azioni sulle retrovie nemiche, hanno martellato importanti nodi di comunicazione, concentramenti di mezzi motorizzati, unità in movimento; numerose autoblindate sono state incendiate.

Sulle basi aeree ed i porti di Malta l'aviazione dell'Asse ha continuato l'offensiva con evidenti risultati; in combattimento nel cielo dell'Isola la caccia germanica ha abbattuto tre «Hurricane» e un «Blenheim».

Uradni vojni poročili št. 582 in 583

582. uradno vojno poročilo pravi:

Nič omembe vrednega na odseku pri Agedabiji.

Živahno delovanje letalstva in topništva proti našim postojankam pri Sollumu. V letalskih spopadih so lovci osi sestrelili 2 angleški letali.

Pri napadih močnih oddelkov italijanskega in nemškega letalstva na Malto so bili doseženi novi vidni uspehi. Izbruhnili so večji požari, številna angleška letala pa so bila uničena na tleh. V spopadih z nemškimi lovci sta bili sestreljeni dve letali vrste «Hurricane».

Angleška letala so odvrkla nekaj bomb na otok Salamina, a brez uspeha.

Preteklo noč je sovražnik izvedel letalski napad na Castel Vetrano in povzročil pri tem neznatno škodo. Osem ljudi je bilo ubitih, 15 pa ranjenih. En angleški bombnik, ki ga je zadel granata iz protiletalskega topa, je treščil na tla.

Živahno delovanje obojnega topništva na bojiščih pri Agedabiji in pri Sollumu. V Cirenaiki so italijanski in nemški letalski oddelki, izkazujoč se v številnih akcijah proti sovražnikovemu zaledju, razbijali važne prometne vozle, zbirališča motornih vozil ter enote v premikanju. Številni oklepni avtomobili so bili zažgani.

Letalstvo osi je nadaljevalo z vidnimi uspehi napad na letalska oporišča in pristanišča na Malti. V spopadu nad otokom so nemški lovci sestrelili tri Hurricane in en Blenheim.

Razvoj vojne v Rusiji

Nemški letalski napadi na Ruse v lukah Feodoziji in Eupatoriji na Krimu

Hitlerjev glavni stan, 7. jan. s. Predvčerašnja in včerašnja nemška uradna vojna poročila pravi o bojih v Rusiji:

Na srednjem odseku vzhodnega bojišča je bilo mnogo sovražnih napadov in sunkov spet uspešno odbitih. Na ostalih odsekih bojišča le krajevne borbe.

Močne skupine bojnih in lovskih letal so napadle sovražne postojanke in ladje na področju okrog Feodozije. Pet velikih ladij je bilo zadetih z bombami in so se vnele. Bombe so treščile tudi na dva rušilca in na neki veliki tovorni parnik. Ladje so bile hudo poškodovane.

Boji na srednjem delu vzhodnega bojišča se nadaljujejo. Naše čete povzročajo sovražniku povsod hude izgube, bodisi v obrambnih akcijah, bodisi v protinapadih. Med letalskimi akcijami se je posebno odlikoval oddelek hrvaških letalcev in sicer z drznimi napadi v nizkem poletu.

Sovjetske sile, ki so se izkrcale pri Feodoziji, in nekatere ladje, ki so bile pred pristaniščem Eupatorija (severno od Sebastopola), so naši letalski, bojni in lovski oddelki uspešno napadali. Potopljena je bila nagla ogledniška ladja in trije prevozniki parniki.

Izvajanje angleško-ameriškega vojnega načrta v Franciji

Atentat na namestnika francoskega notranjega ministra spada v sistematični program angleškega »drugega razdobja«

Berlin, 7. jan. s. Skrivnostna smrt načelnika kabineta v francoskem notranjem ministru, Guya Paringauxa, ocenjujejo v nemških političnih krogih po vsej njeni daljnosežnosti, tudi zaradi tega, ker spravlja Angleži in Amerikanci to smrt v zvezo z dejanji nasilja in sabotaže, do katerih je prišlo zaradi politike sodelovanja z Nemčijo, katero sta izvajala pokojni Paringaux ter francoski notranji minister Pucheur.

Na včerašnjem sestanku tujih časnika je zastopnik nemškega zunanje ministra na vprašanje o žalostni smrti namestnika francoskega notranjega ministra odgovoril naslednje:

»Truplo so našli na železniški progi med Meunom in Troyesom. Bilo je strahovito spaten, toda dalo se ga je zanesljivo spoznati. Zdi se, da gre za atentat.

V zvezi s tem je zanimivo naslednje naključje: žalostno dejstvo so odkrili predvčerašnjim kmalu po štirinajsti uri. Ob 14.50 je angleški radio že sporočil, da je v zasedeni Franciji bil ubit

francoski notranji minister Pucheur. Angleški radio je poudaril, da gre za nevarnega izdajalca. Drži, da bi bil francoski notranji minister moral predvčerašnjem potovati v Dijonne na preiskavo o atentatu, ki je bil tam storjen zoper nekega nemškega častnika. V poslednjem trenutku so ga zadržali službeni razlogi in poslal je tja načelnika svoje pisarne Paringauxa. Vse kaže, da gre za pomoč v osebi. Ubijalci so zadeli Paringauxa, misleč, da gre za Pucheurja.

Ubijalci so agenti angleško-ameriške vohunske službe ali pa francoski državljani, ki jih je ta služba najela za to priliko. Zastrafevati zdrave sile, hujskati prebivalstvo, ustvarjati v zasedenih državah ozažje, ugodno za tisto splošno vstajo, ki naj po nedavnih Churchillovih besedah igra važno vlogo v »drugem razdobju« angleškega in ameriškega vojnega načrta — to je sistematični program, v katerega je treba prištevati tudi ta atentat.

Novi japonski napadi na Singapoore, angleški Borneo in oporišča na Havajskih otokih

Tokio, 7. jan. s. Japonski letalski oddelki so v zaporednih valovih uspešno bombardirali trdnjavo na otoku Corregidor ob vходу v Manillski zaliv, pristanišče Olongapo, ameriško letalsko oporišče Mallolos in polotok Batam. Vse te točke leže ob Manillskem zalivu. Vojaske cilje na otoku Corregidorju so Japonci v veliki meri zadeli in hudo poškodovali, na severovzhodu otoka so zadeli različne trgovske in pomožne ladje.

Tokio, 7. jan. s. Poročila iz japonskega vrhovnega poveljstva pravijo, da so japonski oddelki na angleškem delu otoka Bornea zasedli 31. decembra mesto Brunei ter otok Labuan na severnem delu otoka. Močni letalski oddelki so hudo bombardirali predel okoli Singapooreja in sicer v noči od 1. na 2. januar. Zadel in poškodovali so vojaške cilje. V pristanišču je bilo videti nekaj obsežnih požarov. Potrjujejo tudi, da so japonske vojske ladje 31. decembra napadle vojaške cilje v pristanišču Vilo na Havajskih otokih ter hudo zadele ameriške vojske ladje.

Rim, 7. jan. s. Agencija Reuter poroča, da je po sporočilu ameriškega mornariškega ministrstva

bila hudo poškodovana ameriška pomožna letalska ladja »Heron«, ki pa je vseeno dospela v neko pristanišče.

Bangkok, 7. jan. s. Radio v Rangoonu poroča, da so Japonci včeraj zjutraj izvedli dva silovita letalska napada na neko letališče severno od Rangoona.

Rim, 7. jan. s. Uradno poročilo iz Batavije, prestolnice holandske Indije pravi, da še ni bil določen sedež skupnega zavezniškega vrhovnega poveljstva, katero so izročili generalu Wavellu. Poročilo domneva, da bo to vrhovno poveljstvo namešeno kje v holandski Indiji.

Tokio, 7. jan. s. List »Hochi« se bavi z japonskim načrtom za obnovitev ozemlja, ki je bilo pred kratkim zasedeno. List trdi, da bo Hongkong postal eno najvažnejših političnih in vojaških oporišč v japonski posesti na azijski celini. Tako bo mesto izpolnjevalo svojo naravno nalogo na južnem Japonskem.

Bangkok, 7. jan. s. Japonska letalska oporišča na Malaji so se spet pomaknila bliže Singapooreju, ki je noč in dan izpostavljen silovitim

letalskim napadom. Po japonski zasedbi mesta Bruneia na severnem Borneu, so se možnosti za napad na Singapoore povečale. Japonci izkoriščajo tudi letališča na angleškem delu otoka Bornea za ogledniške polete proti Singapooreju.

Vesti 7. januarja

Po vseh francoskih restavracijah in gostilnah bodo gostje morali kupovati tako imenovane »vzajemnostne bone«. Cena tem bonom, katerih izkupiček pojde za pomoč brezposelnim, znaša 10 frankov za restavracije izven kategorije, 5 frankov za restavracije prve, 2 franka za restavracije druge, 1 frank za restavracije tretje, ter 50 stotink za restavracije četrte vrste. Bone bodo morali kupovati tudi obiskovalci gledališč, kinematografov, dirkališč, modnih salonov in krojačnic.

Drugi petletni načrt za razvoj Mandžurije je pripravila japonska vlada. Bistvo načrta je v tem, da bodo po njem naselili v Mandžuriji 220.000 japonskih rodbin in 130.000 prostovoljcev. V načrtu pa imajo še naselitev milijon japonskih rodbin, katerih naloga je izkoriščati naravna bogastva Mandžurije ter zagotoviti obrambo ob njeni severni meji.

Romunsko letalstvo je v štirih mesecih vojne izvedlo za 31.580 ur poletov. Bombnih nastopov je bilo 980, lovskih 1985, obveščevalnih poletov pa 7030. Romunski letalci so se spustili v 343 spopadov, vrgli so 3 milijone 218.000 kg bomb ter uničili vsega 792 nasprotnikovih strojev.

Tudi v Bukarešti bodo te dni omejili uživanje kruha. Kruh bo na karte, in sicer pet dni v tednu, dva dni pa se bodo Romuni morali zadovoljiti s polento.

Zaradi mraza je skočil s tira osebni vlak med Carigradom in Ankarom. Dva tovorna in dva osebna voza sta treščila v prepad.

750 mladih Bolgarov bo spet odpotovalo v Nemčijo, da se izurijo v letalski industriji.

»Duh pomorskih roparjev, ki so nekdanj osvojiteli angleške otoke, je pustil neuničljive sledi v angleškem ljudstvu, ki se je z zahtevnostjo, z zlatom in s spletkami polastilo bogastev sveta,« sodi bolgarsko vladno glasilo »Dnes«.

Zaradi debelega ledu na Donavi je od danes naprej ustavljen vsak potniški in tovorni promet na bolgarskem delu te reke.

Voditelj holandskih narodnih socialistov Mussert je bil sprejet v Berlinu pri poglavarju nemške policije Himmlerju in imel z njim daljši posvet. Mussertu je sprejel tudi nemški minister za propagando dr. Goebbels.

Odnosaji med Turčijo in Bolgarijo temelje na pogodbah iz lanskega leta, to je na medsebojnem prijateljstvu in zaupanju, je izjavil nekaterim bolgarskim dnevnikom turški poslanik v Sofiji. Obenem je izrazil upanje, da se bodo ti odnosaji ugodno razvijali v zadovoljstvo obeh držav in za ustalitev razmer na tem delu Evrope.

Ledene plošče so se začele v vedno večjih množinah pojavljati na Spodnji Donavi. Zavoljo tega so romunske oblasti sklenile do skrajnih meja omejiti plovo po reki. Če mraz ne bo odjenjal, bo ustavljena vsa plova.

Laži angleške propagande

Berlin, 7. januarja. s. Tuja propaganda je razširila lažnivo vest o tem, da so na neki berlinski postaji nemške ženske priredile demonstracijo. Skupina teh žensk naj bi po navedbah tuje propagande napolnila prostor med tiri in s tem preprečila odhod vlakov z vojniki, namenjenimi na vzhodno bojišče. Nemški radio in nemški poročevalski urad sta v pikrem tonu zavrnila to izmišljotino, ki je protiočrta, da bi ji kdo verjel. Obenem sta poudarila, da se bridko motita Moskva in London, če računata na zlom nemškega notranjega bojišča.

ne gleda nase; pred očmi ima zgolj usodo in boljšo bodočnost svojega naroda, za čigar veličino dela. Kakor zmerom tako tudi sedaj ne čuti nič drugega kakor svojo dolžnost za delo, ki mu pristaja kot voditelju in prvaku svojega naroda. Glejajoč Hitlerja nekdanj smo videli nacionalni socialisti, kako se je dvigala Nemčija; če ga pa gledamo danes, pa vidimo, kako Hitler in nemški narod zbirata in do skrajnih meja razvijata vse sile, o katerih doslej še ni bilo slišati.

»Hitler v bitki«

Berlin, 7. jan. s. »Hitler v bitki« je naslov članka, ki ga je za nemške dnevnike napisal šef nemškega tiska, dr. Dietrich. Piše pravi, da je Hitler ob zadnjem času v skladu s svojim visokim čutom za odgovornost naredil konec sovjetskemu ogražanju Evrope. Neprimerno junaštvo nemške vojske je odstranilo ogromno obkolitev, katero je zasnoval boljševizem, piše dr. Dietrich. Hkratu je izločil boljševizem s poprišča sil, ki bi mogle napadno nastopiti proti Evropi. Ko so po dolgi deževni jeseni bili pobrani prvi veliki sadovi bojev na vzhodu, je nastopila trda zima in se je začel srditi boj. Tedaj je Hitler še enkrat žrtvoval svojo osebo v namenu, da bi premagal vse ovire na bojiščih, kjer so nemške junaške čete, ki se že več ko šest mesecev nepretrgoma bore na sovražni-kovem ozemlju proti silno neprijaznim podnebnim razmeram. »Znova smo videli mi, ki smo bili zadnji teden v Hitlerjevi bližini,« piše dalje člankar, »enega tistih velikih trenutkov, v katerih zna Hitler zbrati vse sile naroda. V takšnih trenutkih se Hitler prikazuje kot živo vtlesenje volje vsega naroda, da bo živel naprej in se boril. Nikdar

Nemški podatki o angleško-sovjetskih posvetih v Moskvi

Stalin je zahteval kazenski pohod proti Nemcem vse do Rena

Berlin, 7. januarja. s. Kakor poroča nemška uradna agencija, razpolaga nemška vlada z zanesljivimi poročili o pogajanjih, ki jih je imel angleški zunanji minister Eden v Moskvi, in ki so bile o njih obveščene v poštev prihajajoče vlade. Značaj teh razgovorov — nadaljuje nemška uradna agencija — se jasno kaže tudi iz pojasnil, ki jih je včeraj sporočil »Times«, ko potrjuje, da je Anglija že odstopila Sovjetom svojo nadvlado v Evropi ter Sovjetski zvezi priznala pravico sodelovanja v novem evropskem redu po angleško-ameriški zamisli. Po sodbi teh pristojnih krogov za-sluzi članek v »Timesu« posebno pozornost od

strani nevtralnih držav kar predstavlja popolno potrditev stališča, ki so ga razglasili svojčas Nemci in po katerem naj bi se bil Eden pogajal o prodaji Evrope Sovjetom. Po navedenih obvestilih v Berlinu lahko vedo, kaj je Stalin zahteval od angleških zastopnikov, pri čemer je seveda izkoristil koščiči položaj, v katerem je danes Velika Britanija.

Razlaga nemške uradne agencije se končuje s trditvijo, da Stalin zahteva med drugim »kazensko odpravo«, ki naj gre točno čez van Nemci jo prav do Rena.

Praznovanje fašistične Befane v Ljubljani

Med revne otročke je bilo razdeljenih nešteto darov, ki naj bodo očiten znak Ducejeve ljubezni do mladine

Ljubljana, 7. januarja

Včeraj je Ljubljana obhajala praznik fašistične Befane. Navzočne so bile skupine otrok, ki so se zbrale v Domu ljubljanske liktorske mladine, v uniojskih dvorani ter v dvorani Dopolavora na Taboru.

Na praznično razpoloženem shajališču so bili navzoči tudi podprefekt comm. David kot zastopnik Visokega Komisarija, zvezni podtajnik Gatti, pokrajinska zaupnica ženskih fašistov, profesorica Devecchijska, zvezni podpoveljnik GILL-a Cassani, zvezna nadzornica Capiettijeva in mnogo drugih.

Razdeljevanje daril se je začelo dopoldne ob pol desetih v Domu ljubljanske liktorske mladine, kjer se je zbralo tisoč malčkov, katerim je zvezna nadzornica Capiettijeva podelila bistvo tega vsakoletnega praznika ter njegov moralni pomen. Delala je:

»Danes, o priliki Befane, ste se zbrali tukaj skupno s svojimi družinami, da sprejmete Ducejev dar.

Ob tem času, ko je zbrano v poveljstvih GILL-a po vsej Italiji na stoletično otrok, ima ta svečanost dvojni pomen, materialni in moralni. Materialno vrednost zato, ker izkazuje dobroto otrokom s koristnimi in potrebnimi predmeti.

Moralno vrednost zato, ker Duce zna s tem velikodušnim delom dokazati še enkrat svoje

očetovsko in resnično zanimanje za koristi onih sinov, ki niso premožni.

Praznik Befane, katerega je Duce hotel zopet vzpostaviti kot tradicionalni praznik italijanskih otrok, vsebuje še neki drugi veliki duhovni pomen: pred 1942 leti so trije stari in modri kralji z Vzhoda prinesli po dolgi in težavni hoji Jezuščku darove. On je bil ubogi otrok, rojen pred nekaj dnevi v jasi, ampak prihajali so ravno tako k njemu pastirji kakor kralji in njemu so se priklanjali ubožci ter mogočnejši.

Prišli so zato, ker je Jezušček s svojim sladkim nasmehom poveljeval otroško čistost, ki je svetost družine in zaupanje v življenje; ideali pred katerimi so se vedno priklanjali vsi zdravi narodi in vsi veliki voditelji.

Po teh krščanskih idealih se je tudi navdahnila volja Duceja in delo fašistične vlade, ki so vzgojili mladino po meščanskih pravilih ter branili in varovali družino. Druge vlade ureditve, kakor je boljševizem, zanikajo ta ideal, so družino razkrojile in vzgojile mladino z namenom sovraštva in rušenja, vsiljujoč jim medtem surovost vojne.

Toda ravno obratno je delo Duceja, ki danes posredno pošilja, ubogim otrokom te pokrajine darove, kateri se bodo sedaj razdelili kot očiten znak njegove ljubezni.

Zahvalite se mu!

Novoletni govor štajerskega gauleiterja

Štajerski gauleiter dr. Ueberreiter je zadnji petek sklical v Stefanjski dvorani v Gradcu slavnostni zbor, h kateremu so se zbrali pripadniki pokrajinskega vodstva in državne namestništva. Dr. Ueberreiter je imel daljši govor, v katerem je izjavil:

»V preteklem letu smo nastopili veliki pohod proti vzhodu. S tem velikim dogodkom je obeleženo minulo leto. Prej pa smo nastopili tudi proti bivši Jugoslaviji in proti Grčiji in na ta način se je Spodnja Štajerska vrnila k Nemčiji. Štajerska je pridobila lepo, čudovito lepo deželico. Mi smo se z vsemi močmi, ki so nam bile na razpolago, lotili nalog. Poizkusili smo izvršiti povelje, ki nam ga je dal Adolf Hitler. Poizkusili smo predvsem, da spravimo to deželo, ki je v preteklih stoletjih bila tu in tam raztrgana, spet pod nemški plug. Hoteli smo to deželico dokončno napraviti, nemško in se pri tem nismo dali motiti od marsikoga, ki je menil, da je marsikateri ukrep pretrd. Vi, moji sodelavci in sodelavke, si morate biti o tem na jasnem. Če smo tolikanj trdi, da v tej vojni spravljamo v smrtno nevarnost stoletišče in milijone vojakov najboljših nemške krvi, potem moramo biti tudi tako trdi, da deželo, ki je nemška kulturna pokrajina in v katero so se kljub temu vselile tuje sile, spet napravimo tako nemško, da bo enkrat konec z večnim trganjem sem in tja, kar spet povzroča potoke krvi.

»Posebej je razumljivo,« je nadaljeval gauleiter dr. Ueberreiter, »da bo nemški narod, ki v tej vojni in v tej borbi za preureditev Evrope daje največji krvni davek med vsemi narodi, uvrstil svoj lastni obstanek in svojo lastno državo. Kadar trešči granata, ne vpraša, ali bodo potem, ko so padli možje, jokale stotine mater. Mi bomo na naši južnovzhodni meji, ki je obenem južnovzhodna meja države, ustvarili marko v pravi pomeni te besede. Ta dežela bo nemška. In tam, kjer so tudi vojaški grobovi, ne bo plug nemškega kmeta nič več izpusil teh tal. Ta dežela ostane nemška. Mi smo prevzeli to nalogo in moramo pri izvrševanju te naloge misliti na bodočnost. Nimamo pravice, da bi prežali na hvalo tega ali onega špisarja, marveč je naša dolžnost delati tako, da nas tisti, ki pridejo za nami, ne bodo preklinjali.

Slednjič je gauleiter dr. Ueberreiter dal za novo leto naslednje izglede in navodila: »Letos se bomo morali truditi in računati s tem, da bo še marsikdo izmed nas postavljen na drugo mesto in da se bo število tistih, ki opravljajo delo v domovini, vedno krčilo, čeprav delo stalno narasča. Iz tega nujno izhaja, da mora biti prizadevanje.

Enosmerni promet je urejen med Čevljarskim mestom in Novim trgom ter Bregom tako, da morajo vsa vozila in kolesarji s Čevljarskega mesta voziti po Jurčičevem trgu in Čevljarski ulici na Novi trg ali Breg, z Novega trga in Brega morajo pa voziti po ožini med Medenovo hišo in bregom Ljubljane na Čevljarski most. Prometna znamenja, ki opozarjajo na to zelo potrebno ureditev prometa, so že postavljena ter opozarjajo vse voznike in kolesarje na enosmerno vožnjo, da ne bo nesreč in neprijetnosti zaradi nepravilne vožnje.

Črna KAMELA

Ko sem bil zadnjikrat tu, je bila videti hiša zapuščena. Danes je odklenalo mojemu premoženju — pričakoval sem namreč — toda ni prišel pravčasno. Tedaj je obmolnil. Vse graje je vredna poštna dostava v teh krajih. Da bi bil že enkrat tam zunaj na kopnem...

Vaš denar je skopnel,« ga je prekinil Chan. »Da, bil sem, torej prisiljen, da se povrnem na svoje staro prebivališče pod palmami. Zapustil sem mesto in odšel k obrežju.

Koliko je bila tedaj ura? »Moj dragi gospod... spravlja me v zadrego. Če boste kdaj na prehodu bližje mimo hotela Cesta, lahko pogledate skozi določeno okno na mojo uro. Od časa do časa tudi sam rad tako storim.

Pustimo to. Vi ste torej dospeli do obrežja... Tako je. Saj je javna pot — ta košček tam zunaj. Stehernik lahko tam hodi, Presenečen sem bil, ko sem danes zagledal luč v uti. Mislim sem si, da je najbrž kdo med tem časom najel hišo. Zavese so bile spuščene, toda plapolale so v vetru. Čul sem glasove — glas nekega moškega in neke ženske. In vprašal sem se, ali je ta prostor po vsem tem še sploh priporočljiv za moje spanje.

Obstal je in Chan je obrnil svoj pogled na Roberta Fyfeja, ki je z napeto pozornostjo zija v potepuha in stiskal svoji roki, da sta bili na členkih kar bledi.

»Stal sem tam,« je nadaljeval Smith. »Zavese so mahale sem in tja — in tako sem moškega v uti lahko dobro videl.

»Ah, vendar enkrat,« je pritrdil Chan. »In koga ste videli?

81

»No ja, tega tamle,« je rekel Smith in pokazal na Fyfeja. »Gospoda z rdečim trakom čez prsa. Takšnih stvari nisem videl več, odkar sem študiral v Parizu pri mojstru Julenu. Takrat me je naš poslanik povabil enkrat na večerjo. Resnica. Bil je iz moje domovine — star prijatelj mojega očeta...

»Nas nič ne briga,« se je vtaknil vmes Charlie. »Vi ste torej stali tam in gledali skozi zavese...

»Kaj mislite s tem?« je razdraženo vzkliknil potepuh. »Prosim, nikar ne sodite človeka po njegovi obleki. Nisem hotel na noben način vohuniti. Če sem pa videl nekoga bežati, pa je stvar, ki je nisem povzročil jaz. Govorila sta med seboj zelo hitro, namreč ona dva — možki in ženska.

»Tako in prav tako nenamerno, prosim vas, ne razumite me napačno — ste tudi slišali, kaj se je govorilo?

S kratkim vzklikom je skočil pokonci Robert Fyfe, porinil potepuha v stran in se postavil pred Chan. Bil je smrtno bled, toda njegov pogled je bil miren in trden.

»Nehajte s tem!« je rekel srdito. »Zdaj lahko naredite konec tem vašim navzkrižnim vprašanjem. Jaz sem ubil Shelah Fane in jemljem vse posledice nase.

Presunljiv molk je sledil temu priznanju. Mirno in negibno, skoraj strmeče je gledal Chan igralcu v oči.

»Vi ste umorili miss Fane?«

»Da.«

»Zakaj?«

»Hotel sem jo imeti zase. Brez nje ne bi mogel več živeti. Prosil in moledeval sem jo — toda ni hotela o tem nič vedeti. Smejala se mi je v obraz in mi rekla, da nimam niti najmanjšega upanja. Mučila me je do besnosti. Umoril sem jo. Nisem mogel drugače.

»Umorili ste jo — s čim?«

»Z nožem, ki sem ga nosil s seboj kot del svoje vloge.«

»Kje je nož?«

Lani se je v ljubljanski bolnišnici zdravilo 28.313 bolnikov

Ljubljana, 6. januarja.

V letu 1941 je bilo v največji naš zdravstveni zavod, v ljubljansko splošno bolnišnico, sprejetih nič manj kakor 28.313 bolnikov. Leto prej je bilo sprejetih kar 33.600 bolnikov. Da je letošnja številka manjša, je umljivo, saj ne prihajajo več v ljubljansko bolnišnico bolniki z gorenjske strani, pa tudi s štajerske strani so usmerjeni v druge zdravstvene zavode. Čeprav je število bolnikov padlo, vendar je v bolnišnici še vedno tesna, kar se tiče prostora. Z novimi kliničnimi prostori je sicer mnogo pomagano, vendar bo treba nujno poskrbeti še za večjo razširitev bolnišničnih prostorov tako, da bomo vsaj za nekaj let rešeni prevelike stiske glede prostora po posameznih oddelkih.

Največ bolnikov je bolnišnico sprejela lani na prvi kirurški oddelki, katerega šef je dr. Blumauer. Bolnikov je bilo 6493, leto prej

pa je isti oddelki sprejel 9684 oseb. Na drugem mestu je kirurški oddelki, na katerem je šef dr. Guzelj. Na oddelku je bilo sprejetih 5107 bolnikov, dočim jih je bilo leto prej sprejetih 7453. Na kliniko, ki je bila odprta letos poleti, je tudi velik naval. Do konca leta je klinika sprejela pod svojo streho že 1640 oseb. Šef kirurške klinike je prof. dr. Lavrič.

V starem letu je zadnji prišel na zdravljenje v bolnišnico Ivan Kocjan, sodavčar iz Ljubljane. Sprejet je bil na ortopedski oddelki. Prvi gost v novem letu pa je bil Janez Lužovec, delavčev sin, ki je bil oddan na infektološki oddelki.

Iz navedenega vidimo, da ljubljanski zdravstveni zavod v polni meri vzdržuje svojo nalogo, vendar pa bi bilo prav, če bi vodstvo zavoda še vnaprej stremelo za tem, da bi se posamezni, najbolj obiskani oddelki razširili.

Znižanje starostne meje za upokojeve delavcev

Iz Rima poročajo: Med dobrotami, ki jih je v dvajsetih letih obstoja bojevniških fašistov podelilo socialno skrbstvo, je ena najobetnejših gotovo znižanje starostne meje za upokojeve. To mejo je Narodni fašistovski zavod za socialno skrbstvo sklenil uvesti postopno s posebnim zakonom. Za leto 1942 je starostna meja za upokojeve določena na dopolnjeno 62. leto za moške in na 57. leto za ženske. To znižanje starostne meje ima dvojno dobro stran, oziroma prinaša dvojno korist delavcem: prvič bodo lahko dosegli celo pokojnino nekaj let prej, kakor bi jo po starih zakonskih določbah (moški tri leta, ženske pa kar osem let prej, drugič pa bodo zaradi tega pokojnino dali časa uživali. Z znižanjem starostne meje za upokojeve, kakor je določena za letošnje, je bil storjen nov korak naprej h končni meji, ki je določena za moške delavce na 60, za delavke pa na 55 let, in ki bo postopno dosežena leta 1944. Računajo, da bo letošnje doseglo popolno pokojnino kakšnih 20.000 seboj več kakor pa lanske leto. To se pravi, da bo v letošnjem letu upokojenih okrog 140.000 delavcev in da se bo konec leta 1942 število celotnih pokojnin, ki se bodo izplačevale, sukal okoli 900.000.

Iz Ljubljane so se prijavili za selitev

Hubmayer Aurel, Mravinc Marija por. Hubmayer, Kerschlin Jožef, Ferluga Marija por. Kerschlin in njuna hči Marija, Klemen Rihard, Locker Edeltraute, Wedenig Jožef, Ruda Alfred, Kunz Zita por. Ruda, Steyrer Marija por. Remžar, Rant Janez, Morack Ivana por. Rant ter njuni otroci Matilda, Irena in Ivana, Prevalnik Karel, Zangel Marija por. Prevalnik, Köhle Pavla por. Payer, Posinig Jožef, Pozinek Angela por. Posinek, Molk Marija por. Pangerc, Morela Marija, Sepin Ivan, Sepin Vita, Sepin Pavla, Slovnik Anton, Doblekar Frančiška por. Slovnik, Krenn Erna por. Steyrer, Uršič Eleonora, Uršič Franc, Ehrer Ana por. Uršič in njun sin Egon, Simunich Elfrida, Galle Karel, Fuller Stefan, Fleischer Edvard, Cetinski Adolf, Deschmann Magdalena por. Cetinski in njun sin Adolf, Cerar Friderik, Matzele Janez, Novak Frančiška por. Matzele, Luckmann Herbert, Druza Ema por. Linkitz, Koschler Marija por. Kreuzer, Jerkche Alojzija por. Zangel, Klementschitsch Zita, Klementschitsch Maks, Cantoni Marta por. Klementschitsch, Justina Rafael, Slovnik Mara por. Justina, Justin Majda, Jurin Franc, Zakotnik A. por. Jurin in njuna hči Olga, Kranner Leopold, Kranner Ludvik, Kotar Rozalija por. Kranner, Vouk Franc, Wieser Julij, Malovici Daniela por. Wieser, Jegel Janez, Pičman Ana por. Jegel, Küttl Franc, Kremenek Erna, Kramer Jakob, Jezernik Jožefa por. Kramer, Koschier Ljudmila, Klemenčič Tea, Nahlik Leopold, Vidic Alojzija por. Nahlik, Harschlag Feliks, Gliha Jožefa por. Harschlag, Gärtner Viktor, Weinzierl Dora por. Gärtner, Ebner Roza, Šotter Jakob, Kralj Marija por. Šotter in njuni otroci Kristina, Bronislava, Amalija in Jakob, Zupanc Marija, Zins Julijana, Dettler Eckhard, Ditz Jakob, Starkel Marija por. Glatz, Lukas Oto, Zbona Jožefa por. Lukas in njuni otroci Oto, Leo, Pavla, Majcen Anton, Hill Eleonora por. Majcen, Schmidt Justina por. Hribar, Hribar Emil, Wiedner Josipina por. Hribar, Hribar Helma in Olga, Hufnagel Avgusta, Hufnagel Mirko, Lukas Emil, Tony Anton, Kaldit Marija por. Tony in njun sin Henrik, Zupin Ernestina, Matuschek Pavla por. Žizkovsky, Raunacher Ravul, Ruda Avgusta por. Raunacher, Roth Josipina, Ruda Adolf, Schiffer Viktor, Peteln Helena por. Schiffer in njun sin Ervin, Strauss Rudolf, Kosel Cecilija por. Strauss in njun sin Rudolf, Starkel Hedvika, Sepin Franc, Novosel Hedvika por. Sepin in njuni otroci Bruno, Pavel in Neža, Sekouschek Ferdinand, Fink Josip, Rinkel Albert, Koman Janez, Koman Albina, Tuma Viljem, Pilbach Ana por. Tuma ter njuni otroci Marija, Viljem in Magdalena, Sepin Josip, Sepin Herbert, Votovac Adolf, Hauer Katarina por. Va-

tovac in njun sin Adolf, Hrnčir Ana, Hrnčir Henrik, Hammerschmidt Ernest, Schmutzer Marija por. Hammerschmidt, Rossberg Helga, Franz Henrik, Weber Frida por. Franz in njuna hči Alice, Kastelic Oskar, Berk Ivana por. Kastelic, Unger Olga, Nachtigall Janez, Pelko Ljudmila por. Nachtigall in njuna hči Lotte, Jug Jožef, Lunder Gabriella por. Jug, Krišche Pavla, Mäschner Ana, Polanz Ela, Lackner Janez, Jonke Julija por. Lackner in njuna hči Frida, Ehrenreich Cecilija, Spinar Ludvik, Zeleznik Ana por. Spinar, Wislak Stefanija por. Schmelzer ter njuni hčeri Jožefa in Gabriella, Lessmann Marta, Lessmann Erika, Lessmann Heim, Paternoster Julija, Reven Oskar, Stross Friderik, Tschinkel Teodora por. Doberlet, Eltrin Marija, Harlander Anton, Zaidarschitsch Frančiška por. Harlander ter njuni otroci Marija, Jožefa, Ana in Frančiška, Kurmik Marija por. Auerhammer, Bajc Leopoldina, Bednar Karel, Gril Julija por. Bednar, Borbasch Frančiška, Sentschar Marija por. Borbasch ter njun sin Edvard, Brodar Janez, Hönigsmann Albin, Hromek Margareta, Kovčič Alojzij, Fajst Elizabeta por. Kovčič ter njuni otroci Alojzij, Klara in Gizela, Krempus Ana, Bajc Amalija por. Cugel, Hribar Viljem, Spazapan Sofija por. Hribar, Chiodi Friderik, Kordina Adolf, Lah Marija por. Koren, Korn Henrik, Laurenschak Berta por. Korn ter njuna otroka Nuša in Teodor, Götz Jožefa por. Korn, Jakša Tea, Gogala Albert, Otto-repzet Jožef, Knebl Adolf, Klein Oskar, Wonadek Avgusta por. Klein, Klein Janez, Stame Helena por. Klein ter njuna otroka Monika in Brigita, Kitter Elfrida por. Wenko ter njuni otroci Elfrida, Beno in Henrik, Zeme Anton, Trupej Jožefa por. Zeme in njuna hči Jožefa, Seunig Waldemar, Sawjowit Marija por. Seunig in njun sin Waldemar, Tscherne Marija por. Stampfel, Tivadar Ignacij, Ložar Ana por. Tivadar, Suschnik Kornelji, Treo Rudolf, Rauber Klara por. Treo, Potočnik Marija, Koser Tugomer, Fuchs Hedi por. Koser, Felber Isabela por. Hörtner, Bednar Julija, Bajc Jožef, Auerhammer Janez, Filipitsch Franc, Felber Jožef, Felber Henrik, Egner Jurij, Kociantschitsch Marija por. Egner ter njuna otroka Kristina in Peter, Dedek Jožef, Kopač Marija por. Cigoj ter njuna otroka Lori in Ana, Hussfeld Elizabeta por. Chiodi, Korn Teodor, Peterkovitsch Marija por. Korn, Teul Matilda, Unterreiter Jožef, Jamnikar Veronika por. Unterreiter in njuna hči Veronika, Trinker Otmar, Modric Irma por. Trinker ter njuni hčeri Marija in Regina, Noč-Schwab Karel, Mikusch Oto, Zwölfer Ernest, Spacapan Marta por. Zwölfer in njuna hči Erna, Zislavsky Elfrida

Novice iz Drzave

Italijanski vojak dal kri za angleškega ranjenca. V vojaški bolnišnici v Bariju se nahaja zbraven italijanski ranjenec tudi večje število angleških ujetnikov. Pred nedavnim so pripeljali tja tudi ranjenega Južnoafrikanca Thomasa Griffitha Nevilla, ki je bil hud ranjen in je že izgubil toliko krvi, da je viselo njegovo življenje na niti. Ker je bila za njegovo rešitev potrebna transfuzija krvi, se je za to dejanje javil neki italijanski vojak bolničar in daroval za ranjenega Angleža 350 kub. cm krvi. Prenos krvi je imel uspeh in zaenkrat si je ranjenec opomogel.

Tovariša rešil smrti, pa se sam ponesrečil. Na postaji Tuscolana pri Rimu se je pripetila težka nesreča, ki je zahtevala smrt delavca Ivana Cipollinija. Delavec je delal ob progi, ko je zagledal svojega tovariša, zatopljenega v delo, ki pa ni videl preteče nevarnosti, brzega vlaka, ki je z vso brzo dirjal po tiru proti njemu. Cipollini je skočil k tovarišu in ga potegnil s proge, toda tisti hip se je lokomotiva zadela vanj in ga porinila, da je obležal mrtev. Njegov tovariš se je rešil, sam pa je za rešitev prijatelja moral žrtvovati svoje življenje.

Posebne vrste priprava za reševanje posadk letal, ki so padla v morje. Italijanske pomorske oblasti so začele uporabljati posebne vrste pripravo za reševanje posadk tistih letal, ki so se ponesrečili, odnosno padla v morje. Na morju bodo prosto pluli majhni splavi, dolgi 4,5 m, široki 2,5 m in enako visoki, ki bodo imeli tudi 1,80 m visoke stolpce. Na stolpih so posebne signalne naprave in antena. V stolpu so štiri postelje, potrebna topla obleka, čevlji, zdravniški material in živež za štiri ljudi, da morejo živeti po več dni. Splav je rumeno prebarvan, označen povrh tudi s štirimi rdečimi križi na beli podlagi, na njem pa vedno gori bela luč, ki jo je mogoče videti iz daljave 1000 m. Da bi se moglo ugotoviti, če so na takem splavu že brodolomci, bo splav nosil tedaj poseben črn balonček in posebno zastavico. Ponoči pa bo dajal znake z rdečo in belo lučjo.

Povratek italijanskih mornarjev iz Amerike. V soboto se je v Genovo vrnila prva skupina tistih italijanskih mornarjev, katere so oblasti Združenih držav zaprle in internirale. Po mednarodnih določilih o odpustitvi bolnih ujetnikov so severno-ameriške oblasti izpustile 24 mornarjev. Odpejali so se iz New Yorka na španskem parniku Magallanes, toda pri Bermudih so jih ustavili Angleži in jih pet odvedli v svoje pristanišče pod izgovorom, da niso bolni, da bi se smeli sklicevati na zadevna mednarodna določila. Ostalih 19 je potem odpeljal dalje, toda kmalu nato so po radiu zvedeli, da je Amerika stopila v vojno proti Italiji in Nemčiji. Ko so prispeli v Španijo, so se po železnici odpeljali skozi Francijo v domovino.

Nova ureditev pristanišč ob Jadranskem morju. Po priključitvi Dalmacije Italiji so dobila italijanska pristanišča ob Jadranskem morju svoje nove naloge in nov program. Trst in Reka sta že prej imela velik pomen, ker sta veliki pristanišči in sta tudi najmoderneje opremljeni, vendar se je njun položaj mnogo izboljšal, ker se sedaj nemoteno dirigira promet iz balkanskega in srednjeevropskega zaledja v ti dve pristanišči. Zader, Split, Šibenik in Kotor so dobra pristanišča, vendar ne morejo obvladati večjega prometa. Split in Šibenik imata svoj pomen za izvoz blaga iz južne Hrvice, vendar pa je po pogodbah urejeno tako, da gre večina hrvatskega izvoza sedaj skozi Reko, ki je z Zagrebom zvezana po dobri železnici. Prav tako je tudi za Madžarsko ta zveza najbolj pripravna in se po njej izvaja ves izvoz odnosno uvoz iz Italije. V vsakem pogledu uživa Trst in Reka prednost in večjo pozornost, ker v njunem zaledju sedaj ni tistih ovir kakor so bile poprej.

»SLOV. DOM« v vsako hišo!

»Vrgel sem ga v močvirje med potjo v mesto.«

»Me lahko popeljeta do tistega mesta?«

»Lahko bi poskusil.«

Chan se je obrnil stran.

Alan Jaynes se je dvignil. »Deset minut čez enajst,« je vzkliknil. »Se bi lahko prišel na ladjo, če bi pohitel, gospod komisar. Prav gotovo me zdaj ne boste več zadrževali.«

»Toda zadržal vas bom,« je nemarno odgovoril Chan. »Spencer, če bi ta gospod poskušal uti, ga takoj aretirajte!«

»Ali ste znoreli,« je zavpil Jaynes. »Saj imate vendar pamet.«

»Kar se tega tiče,« je rekel Chan, »počakajte, prosim, za trenutek.« Obrnil se je nazaj k igralcu, ki je stal popolnoma miren. »Vi ste vendar zapustili uto štiri minute čez osem, ali ne, mr. Fyfe?«

»Da.«

»Vi ste torej ubili Shelah Fane?«

»Da.«

»Vi ste se odpeljali v gledališče in se tam pojavili za kulisami dvajset minut čez osem?«

»Da, saj sem vam vse to že povedal.«

»Inšpicient bo prisegel, da ste bili dvajset minut čez osem v gledališču?«

»Brez dvoma — gotovo — — —«

Chan ga je pogledal prodorno. »Toda dvanaest minut čez osem,« je rekel, »je bila Shelah Fane še živa in zdrava.«

»Kaj to pomeni?« je vzkliknil Tarneverro.

»Oprostite mi — zdaj govorim s tem gospodom. Dvanaest minut čez osem je bila miss Fane še živa in zdrava, mr. Fyfe. Kako boste pa to razložili?«

Fyfe se je zleknil v naslanjač in si obraz zakril z rokama.

»Ne razumem vas,« je rekel Chan. »Radi bi me prepričali, da ste vi umorili Shelah Fane. Pa vendar ste vi v tej sobi edini, ki ima nesopren alibi.«

Po novem letu obsojeni navijalci

Na okrajnem sodišču lani nad 500 oseb ovadenih — Oblačilne karte in drugo

Ljubljana, 7. januarja. Kazenski sodnik okrog, sodišča dr. Leon Pompe je v ponedeljek 5. t. m. vodil prve razprave proti navijalcem cen v novem letu. Bilo je 5 razprav, pri katerih je šlo za prekoračitve najvišjih cen sadju in drugim potrebščinam. Prvi je prišel na vrsto neki notranjski trgovec Tone, ki je bil obtožen, da je avgusta lani prodajal praženo ječmenovo kavo po 7 lir, ko je bila takrat za njo določena najvišja cena 5,40 lir kg. Trgovec je sodniku priznal, da je po tej ceni prodajal ječmenovo kavo, zanikal pa je krivdo, trdeč, da je sam kupil kavo na Rakeku pri neki veletržki po 6,60 lir kg, da so bili znatni prevozni stroški do doma in da je imel neznan dobiček. Kave ni mogel ceniti prodajati. Zagovor ni pomagal, kajti besedilo § 7. uredbe o cenah ne pozna takih izgovorov, ko mora trgovec pač vpoštovati vse možnosti, da prodaja živila v okviru najvišjih cen. Bil je prvi v tem letu obsojen zaradi navijanja cen na 7 dni zapora, 200 lir denarne kazni ali nadaljnjih 9 dni zapora in na 120 lir povprečnine.

Oglje za likanje ima tudi točno določeno ceno. Najvišja cena je določena na 1 liro. Neki ljubljanski trgovec z drvni je prodajal oglje po 1,30 lir kg. Njegova razprava je bila prekinjena, da se izvedejo dokazi glede utemeljenosti višje cene in kakovosti oglja.

Ker sta jeseni lani prodajali razno sadje po mnogo višjih cenah, sta bili dve branjevki iz Notranjske obsojeni na primerne zaporne in denarne kazni. Branjevka Marija starejša je dobila kazen 7 dni zapora in 100 lir denarne kazni ali 5 dni nadaljnjih 5 dni zapora, njena hčerka Marija ml. pa 10 dni zapora in 50 lir denarne kazni ali 5 dni zapora. Izgovarjali sta se, da sta plačali za jabolka, hruške in breskve mnogo višje cene tam na Vipavskem in zato tudi prodajali po višjih cenah, da ni bilo izgube.

Ker je zahtevala za mleko nekaj stotink višjo ceno od uradno določene, je bila poklicana pred kazenskega sodnika v dvorano št. 79 neka prodajalka mleka iz Ljubljane. Podala je sodniku kratak, a jednat zagovor, navaja-

joč, da so ji stranke za trud plačevale po 5 stotink več za mleko. Razprava je bila preložena na nedoločen čas.

Veliko smolo ima branjevka Ivanka G., ki prodaja sadje na Vodnikovem trgu. Ivanka je bila že v začetku septembra obsojena zaradi navijanja cen sadju na 7 dni zapora in 50 lir denarne kazni, pogojno za 2 leti. Bila pa je kmalu nato vnovič ovadena, da je prodajala domača jabolka po mnogo višjih cenah, kakor je bil določil takrat magistratni cenik. Ivanka se je izgovarjala, da je prodajala prvovrstna, luksuzna jabolka, katerih cena naj bi bila določena mnogo višje kakor za druga domača jabolka. Prva razprava je bila preložena, da je sodnik dobil pojasnila od mestnega tržnega nadzorstva, ki je poročalo, da je cena bila daleč prekoračena tudi za najboljša jabolka. Ivanka, ki ni prišla k razpravi, a je bila o njej pravočasno obveščena, je bila v odsotnosti obsojena na 10 dni zapora in 100 lir denarne kazni ali 5 dni nadaljnjega zapora. Sodnik je hkratu izrekel rešitev, da mora Ivanka prestatiti tudi prvo, pogojno izrečeno kazen. Ima torej 17 dni zapora in 150 lir denarne kazni.

Bežen pregled seznama o kazenskih zadevah na okrajnem sodišču nam pokaže, da je bilo lani prijavljenih sodišču nad 500 trgovcev, obrtnikov in drugih pridobitnikov zaradi navijanja cen in kršitve raznih predpisov o razdelitvi živil in drugih življenjskih potrebščin. Mnogi so bili oproščeni. Drugi obsojeni na primerne denarne in tudi zaporne kazni. Največja razprava je bila ona o zaplenjeni pravi kavi. Bil je obsojen neki trgovski potnik na zapor in večjo denarno kazen, hkratu pa je sodišče izreklo, da se mu zapleni do 1000 kg kave v vrednosti okoli 200.000 lir.

Zadnji čas je bilo več razprav proti ljubljanskim trgovcem z manufakturnim blagom zaradi oblačilnih kart. Nekateri so baš bili ovadeni sodišču, da niso pravilno poslovali z oblačilnimi kartami. Nekateri so bili oproščeni, drugi obsojeni na denarne kazni. Zaradi verižništva v živilih je bilo več odličnih oseb prijavljenih. Mnogo je razprav zaradi krompirja, usnja, bencina, masti itd

Na sv. Tri kralje je bilo pusto vreme

Ljubljana, 7. januarja.

Tudi včerajšnji sv. Trije kralji so bili pust, tako pust kakor so bile to vse dozdajšnje nedelje. V zgodnjih jutranjih urah je začelo celo deževati in je pomalem tako deževalo in rosilo prav do polnočnega. Dež se je potem malo unesel in celo vedriti se je začelo. Ceste so bile seveda blatne, vendar pa to mešanico ni zadajalo brige, da ne bi bli popoldne na sprehoje v bližnjo mestno okolico. Kakor po navadi je bilo tudi to nedeljo precej ljudi na prijaznem Rožniku in po priljubljenih tivoljskih poteh.

Promenala je bila kljub deževju še precej živahna. Večina sprehajalcev pa je stala rajši pod velikimi steklenimi napušči Batove hiše in pa v dolgem hodniku palače Dunav.

Gledališča so bila kakor po navadi spet polno zasedena. Posebno predstava »Prodane neveste« v operi je bila čisto razprodana. Prav tako »Rokovnjač«, katere bodo, kakor kaže, predvajali vedno pred razprodano hišo. Prav tako je bilo veliko mladin tudi pri »Petrčkovih poslednjih sanjah«. Enako kakor gledališča so bile tudi kinematografske predstave dobro obiskane. Vedno polno dvorano je imel kino Matice, ki ima na programu legendarno »Železno krono«. — Ljudje so pač preživeli včerajšnjo nedeljo kakor so vedeli in znali. Bili smo še okrog prvega in ljudje so bili še pri denarju. Da so imeli še nekaj v žepu se je znatno poznalo tudi po ljubljanskih in okoliških gostilnah. Vsi lokali so bili dobro zasedeni in ljudje so si privoščili jedajo in pijačo. In zakaj tudi ne?

Mestni reševalci niso imeli posebnega dela. V bolnišnico so pripeljali le nekaj ponesrečencev. Tudi »možje ognja« so imeli ves dan mir.

S Hrvaškega

Smrt polkovnika Gigliolija v Zagrebu. V ponedeljek je v Zagrebu nenadoma umrl italijanski polkovnik Mario Giglioli, član italijanskega vojaškega odposlanstva na Hrvaškem. — Pokojnik je bil odlični vojak in se je udeležil bojev v Libiji in v Albaniji. Odlikovan je bil s savojkim križem in z dvema srebrnima ter eno bronasto kolajno.

Hrvaško prvenstvo v smučanju. Preteklo nedeljo je bilo na Hrvaškem prvo smučko prvenstvo, odkar obstaja nova država. Doseženi so bili dobri rezultati. Po končnem izidu je bilo med moštvu prvo zastopstvo Haška.

Novi člani zagrebske Akademije znanosti in umetnosti. S posebnim poveljnikom ukazom je bilo imenovan v hrvaško Akademijo znanosti in umetnosti 17 članov, med katerimi je tudi največji hrvaški pripovednik, bivši prosvetni minister in sedanji hrvaški poslanik v Berlinu, dr. Mile Budak. Med ostalimi imenovanimi člani je tudi znani slikar Ljubo Babič.

Družba za železo in kovine. V Zagrebu se je ustanovila posebna nova družba za železo in kovine, ki bo imela pravico delovanja na celotnem področju hrvaške države. Naloga te družbe je v tem, da bo nadzorovala proizvodnjo in prodajanje železa in kovin kakor tudi kovinastih izdelkov.

360.000 kun je ukradel gimnazijski dijak F. D. v Zagrebu nekemu slastičarskemu mojstru iz omare, ko je ta za kratek čas zapustil lokal. Policija je tatu kmalu našla in bo za svoje dejanje dobil zaslužen plačilo.

Največje lesno podjetje velike nezavisne hrvaške države je gotovo podjetje Gutmann. Zdaj je to podjetje prešlo v državno upravo, kajti država je kupila največ delnic podjetja.

Po Dravi so začele plavati prve ledenice plošče, ki pa zaenkrat še niso nevarne prometu.

Po vaseh okrog Generalškega stola je prirejenih prav zdaj veliko tečajev za nepismene. Tečajnikov je zelo veliko, kajti zima je za take tečaje res najbolj prikladna.

Sportni drobci

Najboljši teniški igralci so razvrščeni takole: 1. Asboth (Madžarska), 2. Cucelli (Italija), 3. Henkel (Nemčija), 4. Romanoni (Italija), 5. Mitič (Hrvaška), 6. Punčec (Hrvaška), 7. Göpfert (Nemčija), 8. Koch (Nemčija), 9. Gabory (Madžarska) in 10. Gies (Nemčija).

Olimpijski zmagovalci v sankanju l. 1912, Hermann Wilker, je te dni umrl v 67. letu starosti. Za časa svojega športnega življenja je dosegel 129 zmag in je nemškemu sankaskemu športu prinesel precej slave.

Belgijska plavalca Fernande Caroen je v prav dobri formi. Pri zadnjem nastopu je dosegla nekatere dobre čase. Plavalca je na 100 m kravl 1:18,4, na 400 m prosto pa je premagala štafeto v času 5:46,8.

Prejšnji evropski mojster v bantam kategoriji Gino Cattaneo iz Pavije je doživel nepričakovani poraz, ko ga je premagal po točkah »novinec« Ferrario.

Róbidov list, zimske rasti, lahko tudi na kmečki peč sušen, plača navijšo ceno in prevzame vsake količine trgovina Čuček, Sv. Petra cesta 13.

Ljubljana

Koledar

Danes, sredo, 7. januarja: Valentin, škof. Četrtek, 8. januarja: Severin, opat.

Pianist rektor Anton Trost in violinist Jan Stais, ki sta združena v Ljubljanskem komornem duu, bosta priredila pod okriljem Glasbene Matice svoj drugi komorni večer v petek 9. t. m. v veliki Filharmonični dvorani. Prvi podoben večer sta imela sredi meseca maja minulega leta in takrat je vsa naša kritika pozdravila njun nastop v koncertni dvorani z izrednimi simpatijami. Vsi so konstatirali, da je bil njun koncert nad vse prijetno presenečenje in nenavaden užitek. Prav tak užitek nam pripravljata za petek zvečer in igrala bosta sonate: Beethovno, Cesar Franckovo in Respighijevo. Začetek koncerta bo ob pol 7 v veliki Filharmonični dvorani. Predprodaja v knjigar ni Glasbene Matice.

Sporod simfoničnega koncerta Glasbene Matice, ki bo v ponedeljek, dne 12. t. m. v veliki unionski dvorani in na katerem se bodo izvajala izključno je dela našega simfonika, skladatelja L. M. Skerjancja, je naslednji: Dramatična uvertura (krstna izvedba), Tretja simfonija v c-duru (krstna izvedba) in Koncert za klavir in orkester s solistom rektorjem Antonom Trostom (druga izvedba). Koncert bo dirigiral dirigent D. M. Štanc, orkester pa sestavlja Orkestralno društvo Glasbene Matice in člani Zveze godbenikov. Opozorjamo, da bo simfonični orkester polnoštevilčen v vseh instrumentih in predvsem bodo godala zelo močno zasedena. Samo prvih violin bo 14. Začetek koncerta bo točno ob pol 7 zvečer. Vstopnice pa so v predprodaji v knjigarni Glasbene Matice.

Orkestralno društvo Glasbene Matice deluje sedaj neprekinjeno že 22. leto. Njegovi ustanovitelji: dr. Ivan Karlin, Karel Jeraj in Karel Sancin, vsi trije tudi danes njegovi aktivni člani, so podvzeli leta 1919. nalogo, katere vpliv na slovensko instrumentalno glasbo je neizpodbiten in globoko pomemben. Ob 20-letnici je Orkestralno društvo podalo v posebni knjižici obroč svojega dela, v jubilejnim koncertu pa prikaz svojega reproduktivnega napora. Pomnoženo z ljubeznivim sodelovanjem njegovih sodelavcev in eksternih članov ter s pomočjo godbenikov iz ljubljanske Filharmonije, bo nastopilo zopet na simfoničnem koncertu 12. januarja, točno ob pol 7 zvečer v veliki unionski dvorani. Predprodaja vstopnic je v Matični knjigarni po običajnih koncertnih cenah.

Uradni telefonski imenik za leto 1942. Pošto ravnateljstvo objavlja, da se pripravila izdaja telefonskega imenika za leto 1942 in da je zato treba vsaj do 15. januarja t. l. pisмено prijaviti vse spremembe, ki se nanašajo na besedilo in ki so nastale po zadnji izdaji imenika. Ako je bil kakšen vpis napačno natisnjen ali pa so bile medtem preimenovane ulice, naj izvolijo prizadelet naročniki to sporočiti. Da ne bi bili v imeniku objavljeni tudi umrli naročniki, naj javijo svoji tudi take spremembe. Prav vsak naročnik brez izjeme pa mora poslati italijanski prevod svojega vpisa. Za tretjo in četrto uvrstitev znaša pristojbina 10 lir in se bo izterjala naknadno v gotovini. Vse te prijave naj naslovijo naročniki v Ljubljani na pošto ravnateljstvo (uredništvo telefonskega imenika), na deželi pa na pristojno pošto. Teh vlog zaenkrat ni treba kolkovati, ker se bo za tiste, ki so podvržene kolkovini, izterjala kolkovina pozneje. Pojasnila se dobijo pri pristojni pošti, v Ljubljani pa tudi telefonično na številko 42-06.

Hišni posestniki, ki še nimajo napeljanega plina v vsa stanovanja svojih hiš, se sedaj lahko poslužijo lepe prilike, ki jo jim nudi mestna plinarna v proslavo 80-letnice svojega obratovanja. Mestna plinarna bo namreč napravila v štiri vsaj štiristanovaljske že dograjene hiše plinsko napeljava za kuhinje in kopalnice skoraj brezplačno, če se hišni gospodar pravnoveljavno zaveže, da bo 60 mesecev plačeval plinarni od vsakega stanovanja 15 lir, in sicer od tistega meseca dalje, ko bo plinska napeljava narejena in če se sedanji najemniki stanovanj prijavijo za rabo plina. Pisemne prijave s sopodpisanimi najemniki stanovanj naj hišni gospodarji vložijo do 15. jan. t. l.

Prevozi z ljubljanskimi reševalnimi avtomobili. Ljubljanska mestna reševalna postaja spet opozarja, da prevaža samo bolnike, nikakor pa ne more prevažati tudi zdravnikov ne glede na čas, kar je zaradi splošnega pomanjkanja pogonskih sredstev in gum pač utemeljeno in tudi slehernemu razumljivo. Samo v res nujnih primerih kliče mestni reševalni avtomobil edino za prevoz bolnikov!

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Sreda, 7. jan., ob 17.30: »Rokovnjač«. Red A. Četrtek, 8. jan., ob 17.30: »Dom«. Red Četrtek. Petek, 9. jan., ob 17: »Hamlet«. Red B.

OPERA:

Sreda, 7. jan., ob 17: »Seviljski brivci«. Red Sreda.

Igor Zagrebenj:

Zavetje v pečevju

Tako ozka steza se vije vkreber, da bi jo še peš le stezka obvladati! S teboj pa seveda gremo, kamorkoli si izmisliš!

Zdaj se pa grom razlegne že čisto od blizu.

Nevihita se pripravljaja. Blisk, grom, blisk, grom — kar naprej se tam zgoraj menjavajo isti prizori — le, da ko se bliže, začnemo plašiti tudi ljudi. Zivali so se bile menda že zdavna poskrile.

Zarnice sevajo, grom že rolni nad nami.

Zdaj se je pa res razotogilo. V eredi temnega borsia razjaha Lukec.

Takole pravi: »Zdaj pa še vi krenite vsak v svojo stran! Med ljudi se zamešajte, v kraju je tisto, zastran česar ste se me držali! Ne grem rad od vas štirih, kar jim je bilo odvezeto! Če kdo sreča koga, ki ima prehodno delo s plugom — brž naj mu priekoči na pomoč! Če kdo sreča — kakor sem prej mislil in jesen, ko sem ukazal ono — kakšnega možaka, ki si v potu

obraza znova postavlja dom — priskočite mu na pomoč! Nikar pa naj niti eden od vas zdaj ne zamudi prilike, da bi se kje vvedel in si sam postavil domačijo! Kakšno reč bo še treba pozidati! Koliko domov je razrušenih, požganih, do tal uničenih! Tam pomagajte!»

»Bomo, bomo!« pohitje vsi štirje. Nekaj časa počivajo tam. Eden ne najde besede do drugega. Potlej pa jih spet sežene Lukec; še se ne more posloviti!

»V sedla!« ukaže. In tako napravijo. Vajeni so že ukazov. Pa jahajo v tej neznanski, hudourni noči kar naprej za Lukcem.

Ali vidiš tole jaso? Dolge ure so že za nami! Kakor hitro so na njej, se Lukec obrne.

»Vi štirje, Gams, Poštar, Steblaj in Bedrač — zdaj pojdite, kamor se vam zdi! V tej šoli ste že svoje opravili! Da bi vas utegnil kdo drugače cepiti, tega ne bo mogel živ človek verjeti, tudi če vas same štetjem mednje! Ne obešajte se poslej tistim, ki ka imajo, okrog vratu! Za vas se bo že dobila hiša in svet, kar ga mora iti zraven! Nič ne skrbite! Spustite se spet

nazaj med navadne ljudi! Poprimite se dela kakor ga ukazuje naša zapoved! Dobi z roko, če hočeš z roko kaj nesti v usta! Te zapovedi se pa zares držite! Tole vam naročam, preden se od vas za zmerom poslovim!»

Tako je govoril Lukec. Gams mu je pa odvrnil: »Lukec, ali se nas mar res misliš iznebiti? Zakaj si nas pa potlej vlekel v goščo?»

»Zato, ker se od nekoga moram posloviti! Težko odhajam. Ura je prišla — ljudstvo je spet svobodno, vsak trenutek je zame žerjavica na živo kožo! Razen vas štirih bi se edino rad poslovil še od Toneta, od Vreskovega Toneta! On je pa za zdaj pri Vodniku, tja sem ga bil ukazal prepeljati, pa tudi Vodnik sam je bil iste misli z menoj! Vas sem pa vlekel s seboj v goščo zato, da si boste zapomnili tole: noč in da jo boste znali oznanjati in opovedovati tudi drugim! Ne samo tistim, ki so z vami vred živeli, ne samo tistim, ki vas bodo poslušali, kakor otroci itak morajo poslušati starše, tudi drugim, tistim, ki pridejo za vami! Njim naj velja izpovedilo! Tega zabičite!»

Onih štirih nobeden ni vedel, kaj naj bi odgovoril. Lukec ne čaka odgovora, spet se zavihti na Volka.

Tedaj pa zemljo prekolne grom, ki mu je bil posvetil stahoten blisk. Zivali se zdrznejo. Naprej, naprej!

Lukec se žene v hrib na Volku! Zival je ka zrasla s svojim gospodarjem v eno.

Oni štirje pa spó za njim. Netopir jim šine čez pot. Ob tej uri, ob tej hudi uri?

Kje si se bil pa vendar ti vzpel? Saj so se drugi že zdavna skrili po duplih, po cerkvenih linah in napuščih!

Kar naprej za teboj, Lukec! Vidiš, tu se nam je pa odprla nova jasa! Cist pogled naravnost navzgor.

Zdaj se je Lukec do kraja odločil. Spet ukaže Lukec:

»Možje, nazaj dol, med ljudi, k delu! Dobro se imejte! Kar je kdo dobrega napravil, je zapomnjen!»

Blisk presvetli kraj. Ta hip pa se začne živali stiskati ena k drugi. Króti jo kakor jo hočeš, ena tišči k drugi. Srhi jih spreletavajo, ušesa se jim postavljajo pokoncu.

Kaj je pa to? Kaj pa je to?

Ali ne vidiš?

Volk raste, Lukec raste! Zdaj že s svojim zvonastim klobukom moli čez smrekol!

Cez onole gori, na praznem slemenu celo!

Čedalje večji je! Neznanski postaja. Konji prhajo in se v strahu tišče. Tudi onih štirih se loteva groza.

Lukec je velik tako, da že napravljaja jabor med zemljo in nebom. Pa še raste. V to zadnje drevo, v to smreklo na golem slemenu ta hip udai strela.

Svetlo zagori drevo. Volk in Lukec —

oba ožarjena, sta videti neznanska. Kakor hitro pa drevo pade postrani v drniče — ne o enem ne o drugem ni več sledu...

Samo živali se še tresejo in može ne vedo, kaj bi začeli. Groza jih obhaja. Nazadnje pa se le spuste navzdol in drug dan vsak v svoj veter. Lukec pa ni več.

Nizko ti sije sonce skozi mrežo veselega zelenega listja tam na vrhu, pa tudi vmes še najde kakšno pot, da se žarek z vso bliščavo lahko spusti na hrastovi pod v gornji izbi pri Vodniku.

Vodnik je že buden, Tone se pa kar še ne more predramiti iz omedlevice.

Takrat je že bil Kozman pri njem. Pa nič. Kdaj pa kdaj se mu začneta blesti, vendar hitro omaga, ne da bi ljudi zraven pripravil v strah.

Ne da bi kaj opravil, je Kozman vsako pot spet odšel.

Junjski dan se spravlja spat. Malo žehtenja, malo »vežosti« pod večer — vsa ta draga zemlja, ki diha v polnetni lahkomišelnosti, prija se v izbo vasovot s svojimi duhovi.

Tak jase dan je zunaj, tukaj imaš pa dva ranjena!

No, za Vodnika si ni treba delati brige, ves čas, odkar so ga bili položili v posteljo, ve zase. Ali Tone! Tone Vresk, ta se pa od takrat, ko je bil v Glavniku začet, še ni zavedel.

Andrejčkov
Jože:

Žalost in veselje

Roman
v slikah

Risal Jože Beranek Besedilo priredil Mirko Javornik

301

»Oh, moje molilvene bukvice, ki sem jih bil pozabil na tolovajski ladji,« je ves vesel vzkliknil Alešev tovariš, ko je ogledoval knjigo. »Zmeraj sem jih nosil pri sebi za spomin od matere. Na tolovajski ladji sem jih skrival pod zabojo. Tam so ostale, ko so me na lepem prodali v sužnost. In tam si jih našel ti!«

302.

Alešu je v zahvalo pristrčno slisnil roko. Aleš se je sklonil in pri tem se mu je srajca razgrnila. Na prsih se mu je zasvetila zlata verižica s prelepo svetlinjo. Prijatelj jo je v trenutku zapazil. Prebledel je ko zid in strmel v Aleša, potem ga je pa s tresočim se glasom vprašal:

»Fant, kje si dobil ta spominek?«

303.

»To svetlinjo?« je vprašal Aleš, ki ni umel njegovega razburjenja. »Nosim jo že od nekdaj, ker mi je sfari Peler, moj prvi dobrotnik naročil, naj jo skrbno varujem. Kaj vam je morda kaj znana? Povejte mi, če kaj veste. Razodeniva si svoje življenje, zdaj imava priliko!«

Prijatelj pa se ni menil za to. Le svetlinjo je še natančno ogledoval.

Zaloge japonskih vojaških potrebščin

Eden odgovorov na vrašanje, ali je Japonska smela tvegati vojno z Ameriko in Anglijo

(CE) Se pred kratkim je ne samo ameriško in angleško časopisje, pač pa tudi velik del svetovne javnosti smatral, da Japonska ne bi bila nikdar smela tvegati resne vojne z Ameriko in Anglijo, zlasti zato ne, ker da nima na razpolago dovolj gospodarskih moči. Slabost Japonske predstavlja pomanjkanje surovin, brez katerih se je nemogoče vojskovati. Tudi najbolj junaški vojniki — pravijo v Londonu in v Washingtonu — ne morejo narediti ničesar, če nimajo na razpolago bencina, železa, aluminija, cinka, kavečuka in živila.

Dogodki pa so — piše poročevalec »Central-europe« iz Lizbone — pokazali čisto nasprotno in so dokazali, da je mogoče s premetenimi vojaškimi načrti in z disciplinirano vojsko nadomestiti najvažnejše potrebščine s tem, da se enostavno zavzamejo viri, ki bodo nujno potrebni šele v teku nadaljnjega vojskovanja.

V zvezi s tem bi bilo morda zanimivo, kar je v enem svojih zadnjih govorov povedal minister za vojno gospodarstvo, Dalton, o gospodarskih zalozgah Japonske in sploh o tem, s čimer danes Japonska razpolaga. Sedanji potek vojaških operacij je tak, da lahko brez dvoma še bolj okrepi stanje japonskega vojnega gospodarstva. Poleg tega je Japonska izredno bogata na cinku in gumiju. Prekinitev japonske zunanje trgovine, je med drugim prinesla tudi gotove koristi v vojni aparat te države, kajti povzročila je, da je zdaj možno osredotočiti celotno gospodarstvo v to, da se zadosti japonskim vojnim potrebam. Mnogo različnega blaga, ki je bilo prej namenjeno za izvoz, služi zdaj izključno le domačim potrebam in danes se lahko številna podjetja posvetijo izključno le domačemu narodnemu gospodarstvu.

Kar se tiče preskrbe z živili — je dejal minister Dalton — so zaloge, ki so jih nakopičili Japonci, tolikšne, da bi zadostovale za najmanj tri leta dolgo vojno. Temu je treba še dodati, da je Mandžurija izredno bogata žitnica in da je vsa na razpolago »deželi vzhajajočega sonca«. Tudi glede umetnih gnojil ni treba pričakovati, da bi nastopilo kakšno pomanjkanje, kajti Japonska na tem polju lahko krije vse domače potrebe in v tem oziru ni vezana na nikakršen uvoz od drugod.

Treba pa je omeniti v neki meri slabo stran glede proizvodnje železa in jekla. Japonska proizvodnja železa in jekla znaša letno komaj 7 milijonov ton, dočim znaša ameriška proizvodnja celih 90 milijonov ton na leto, torej skoro trinajstkrat toliko. Toda te olajšave ne temelje toliko na pomanjkanju surovin, kakor pa na pomanjkanju de-

lovnih moči. Vendar tudi na tem polju Kitajska lahko da dragocen prispevek japonskemu gospodarstvu.

In če potem Japonski manjka bombaža in volne, pa ima zato — piše »Centraleuropa« — izdatno nadomestilo v svili. Nadaljna Ahilova peta Japonske je pomanjkanje mineralnega olja. V zvezi s tem pa je minister Dalton dejal, da ne more navesti točnih podatkov o tem, kako je zdaj na Japon-

skem kaj s proizvodnjo umetnega bencina in da je treba smatrati, da so japonske oblasti gotovo poskrbele za nakopičenje ogromnih zalozg, tolikšnih, da bi zadostovale najmanj za 14 mesecev vojne. V teku teh štirinajstih mesecev se bodo japonske oborožene sile morda že lahko polastile petrolejskih ležišč v Holandski Indiji in na Borneu, kakor tudi ležišč cinkove rude in boksita, ki so v omenjenih deželah izredno bogata.

Iz vsega tega bi se po izjavah ministra Daltona dalo sklepati, da gospodarski položaj Japonske le ni tako slab, kakor so hoteli nekateri pred vojno dopovedati, ter da so sedanje in bodoče zaloge tolikšne, da je malo verjeten gospodarski polom japonskega cesarstva.

Filipinska zunanja trgovina

Če ne upoštevamo izvoza zlata, je bila filipinska trgovinska bilanca zadnja leta pasivna

Po podatkih, ki jih je agencija »La Correspondenza« dobila pri Fašistič. zavodu za zun. trgovino, je bil trgovski promet Filipinskega otočja z drugimi deželami od 1. julija 1939 do 30. junija 1940 naslednji: Uvoženega je bilo za 2.891.711.280 lir raznega blaga, uvozili pa so ga Filipinci za 2.268.240.080 lir. Uvoza je bilot torej za 22.471.200 lir več kot pa izvoza, ali z drugimi besedami, trgovinska bilanca je bila v omenjenem časovnem razdobju za toliko pasivna.

Filipinska trgovinska bilanca je že nekaj let sem pasivna, dočim je bila prej, nad 15 let nepretrgoma aktivna. Treba pa je imeti pred očmi, da v carinskih statističnih podatkih niso obsežene številke, ki se nanašajo na izvoz zlata. In tega izvoza je bilo precej, kajti Filipini veljajo za deželo, ki je na zlatu zelo bogata. V omenjenem letu je znašala vrednost izvoženega zlata (ves je šel v Ameriko) 676.729.190 lir zaradi česar je bila trgovinska bilanca, namesto za približno 600 milijonov lir pasivna, natančno za 54.257.990 lir aktivna.

Na Filipine so prodajali svoje blago v veliki meri Amerikanci (75,39%) in je bilo tam prosto carine, prav tako, kakor je bilo tudi filipinsko blago, ki so ga izvažali v Ameriko v omenjenem letu carine prosto. Zanimivo je, da so si ameriške Združene države zagotovile carine prost uvoz do 3. jul. 1940 za svoje proizvode, za Filipine pa so bile od 1. januarja 1941 do 3. julija 1946 določene carinske tarife, če naj bi se to blago smelo uvažati v Ameriko. Od leta 1899, ko so Amerikanci zasedli Filipine, pa do leta 1940 je bilo 61,05% celotnega trgovskega prometa usmerjenega v ameriške Združene države.

Dežele, ki so bile v letu 1939-40 zainteresirane pri trgovini s Filipinskim otočjem, so poleg Združenih ameriških držav po pomembnosti naslednje: Japonska (5,68%), Vel. Britanija in Irska (2,40%), Holandska Indija (1,42%), Francija (1,20%), Nemčija (1,10%), Švedska (0,80%), Tajska (0,54%), za temi pa slede Španija, Belgija, Danska, Italija in druge.

Za nekatere države kakor na primer za Kitajsko, Nemčijo, Anglijo, Francijo in druge so pri trgovini s Filipini zelo neugodno vplivali politični in vojni dogodki, ki so jih prišli, da so omejile ali celo prekinile trgovino s Filipinskim otočjem. Za druge države, kakor zlasti za Ameriko in Japonsko pa so isti dogodki ustvarjali še prav posebno ugoden položaj.

Demant ni več najtrša snov

Nekemu kemiku iz Bergena se je po poročilu iz istega mesta posrečilo pridobiti na umeten način snov, ki je še trša kot demant. Norveški kemik je to snov dobil na ta način, da je pri izredno nizki temperaturi naredil zlitino silno drobnih demantovih kristalčkov, ki jih je pomešal z zlitino jekla in kroma.

Proizvodnja premoga v Bolgariji

»Centraleuropa« navaja podatke o proizvodnji premoga v Bolgariji in piše med drugim, da so lanske leto nakopali v Bolgariji 2,7 milijona ton premoga, od tega 2,5 milijona ton lignita, ostalo pa rjavega in črnega premoga ter antracita. 68.000 ton premoga so Bolgari lanske leto izvozili v Švico, Srbijo in Sirijo.

Najdaljše ljubavno pismo

Najdaljše ljubavno pismo v vsej zgodovini človeštva je bilo baje napisano sredi štirinajstega stoletja na dvoru angleške kraljice Elizabete. Napisal ga je nek dvorjan in ga naslovil na neko Elizabetino dvorjanico. Pismo je obsegalo celih 400 etranil. Pisec v njem ni pisal o prav ničemer drugem kot le o svoji veliki ljubezni do tiste dvorjanice. Pri tem pa je treba poudariti, da v tistih časih še niso poznali nobenih pisalnih strojev in je tisti dvorjan svoje pismo moral od začetka do kraja napisati z roko. Pa tudi če bi pisalne stroje poznali, bi bilo to ljubavno pismo prav gotovo napisano na roko, saj se za ljubavno pismo tako tudi spodobijo, kakor zaljubljeni dobro vedo.

Ob samem čaju lahko zdržiš le 14 dni

Ameriški zdravnik H. G. Noal je hotel znanstveno ugotoviti kako dolgo človek lahko zdrži, če strada. Poskus je naredil s samim seboj. Celih 14 dni ni zaužil ničesar drugega kot vsak dan le dve skodelici čaja. Bil pa je pri tem pod strogim nadzorom nekega svojega tovariša zdravnika.

Noal je svojo lastno preizkušnjo odlično preživel. V teh štirinajstih dneh stradanja pa ni več časa samo ležati, pač pa je redno vsak dan pol ure delal telesne vaje, da se je pošteno utrudil. Najmučnejši so bili zanj prvi trije dnevi stradanja, potem se je čisto navadil in se izredno dobro počutil. V štirinajstih dneh se je njegova sposobnost za telesna dela zmanjšala približno za četrtino, sedmi dan njegovega stradanja pa so bile — kar je gotovo čudno — njegove mišice še prav tako močne kot prej. Telesna moč se torej ni prav nič zmanjšala, pač pa le zmoglost, da bi to moč uporabil, ni bila več tolikšna.

Noalovo srce je ostalo prav tako veliko kot prej, pa tudi kar se tiče krvi, ni bilo nobene spremembe. Mož je izgubil 98 kg na svoji teži. Dve tretjini na račun izgube vode in hrane, ki jo je še od prej imel v želodcu in črevesju. Po nekaj dneh tudi ni več čutil potrebe, da bi spal. Krvni pritisk se mu je znatno zmanjšal, prav tako pa se je znižalo tudi število rdečih urtipov. Po štirinajstih dneh so se zaloge, ki jih je Noal imel v telesu, popolnoma izčrpane. Več kot štirinajst dni po mnenju tega ameriškega zdravnika ni mogoče stradati, oziroma zdržati ob dnevnih dveh skodelicah čaja brez škode za človekov organizem.

širite najboljši slovenski popoldnevnik »Slov. dom«

DOBRI STARI ČASI

Preden je še stopila na hodnik v drugem nadstropju, je zaslišala, da Marija joka. Franco je prosil agenta, naj dovoli ženi, da gre h otroku. A ona je ugovarjala, da hoče ostati. Prestrašila jo je misel, da ne bi bila z njimi, če bi odkrili orožje. V tem je vstopil agent v sobico, kjer je bilo nekaj knjig. Našel je delo, tiskano v Capolagu, z naslovom »Slovstvena dela živečega Italijana«, ter vprašal: »Kdo je ta živeči Italijan?«

»Peter Cesari,« je drzno odgovoril Franco.

Prevaran zaradi naglega odgovora in redovnikovega imena, se je delal, ko da bi bil izobražen, in je rekel: »Oh, poznam!« Odložil je knjigo in vprašal, kje spi višji inženir.

Luiza je bila preveč prevzeta od strahu, da bi bila pozorna na kaj drugega. Franco pa je začutil besno potrebo, da bi se zjočkal, ko je videl, da je vstopil burič s pomočniki v stričevo sobo, tako snažno in lepo pospravljeno, polno njegovega dobrega, mirnega duha. Pomislil je, kakšen udarec bo ta novica za uboge starega moža. »Zdi se mi,« je rekel, »da bi vsaj tej sobi lahko priznale.«

»Obdržite opazke zase,« je odgovoril agent. In začel je razmetavati odejo in žimnice. Potem je hotel ključ od omare. Imel ga je Franco, ki je šel ponj v svojo sobo v spremstvu orožnika. Stric mu ga je bil dal pred odhodom in mu rekel, da lahko dobi v prvem predalu nekaj denarja, če bi bila sila. Odprli so. Notri je bil zavitek dvajsete, nekaj pisem in papirjev, listnice in stare beležnice, kompasi, svinčniki, majhna lesena skledica z različnimi novci.

Agent je natančno pregledal vsako stvar. V skodelici je našel

med noveci zlatnik Karla Alberta in štiridesetlirski novci začasne lombardske vlade.

»Gospod višji inženir je prav posebno skrbno hranil te novce,« je rekel agent. »Odzdaj naprej jih bomo hranili mi.« Zaprl je omaro, ter vrnil ključ, ne da bi odprl še druge omare.

Nato je šel na hodnik ter neodločno obstal. Carinik je mislil, da hoče iti po stopnicah navzdol. Na hodniku pa je bila tema ter se stopnic ni videlo. Zato je šel on, ker je bil bolj vajen, na desno proti stopnicam ter rekel: »Tukaj.« Soba s sabljo pa je bila na levi strani.

»Čakajte,« je rekel agent. »Pogledali bomo še tu notri.« In obrnil se je na levo ter šel proti onim vratom. Luiza, ki je bila zadnja v spremstvu, je v odločilnem trenutku stopila naprej. Srce, ki ji je med agentovo neodločitvijo divje tolkalo, se je sedaj čudežno pomirilo. Bila je zdaj hladna, neustrašena in na vse pripravljena.

»Kdo spi tu,« jo je vprašal agent.

»Nihče. Tu so spali starši mojega strica, ki so umrli pred štiridesetimi leti. Od tedaj ni tu nihče več spal.«

V sobi sta bili dve postelji, počivalnik in omara. Agent je namignil orožnikom, naj odpro omaro. Poskusili so. Bila je zaklenjena.

»Mislim, da imam ključ jaz,« je rekla Luiza docela ravno-dušno. V spremstvu orožnika je šla dol in se vrnila s košarico, polno ključev, ter jo ponudila agentu.

»Ne vem, kateri je pravi,« je rekla. »Nikdar ga nismo uporabljali. Eden izmed teh mora biti.«

Poskusil je vse, a zaman. Nato je poskusil carinik, za njim Franco. Pravega ključa ni bilo.

»Poslajte v S. Mametto, naj pride ključavničar,« je mirno rekla Luiza. Carinik je pogledal agenta, kakor da bi hotel reči: »Zdi se mi, da bi bilo zastoj.« Toda agent mu je obrnil hrbet in zaklical proti Luizi: »Ključ mora biti tu.«

Omara, star kos pohištva v rokokojskem slogu, je imela na

vsakem predalu kovnaste ročaje. Eden izmed orožnikov, najbolj močan, je poskusil odpreti s silo. Ni se mu posrečilo ne pri prvem, ne pri drugem predalu. Tedaj se je Luiza spomnila, da je videla sabljo v tretjem predalu z nekimi zvitiimi risbami vred.

Orožnik je zagrabil za ročaje pri tretjem predalu. »Ta pa ni zaklenjen,« je rekel. In res zlahka je odprl predal. Agent je zgrabil svetilko in se sklonil, da bi pogledal noter.

Franco je sedel na počivalniku in gledal v strop. Ko je žena videla, da je tretji predal odprt, je šla poleg njega, ga prijala za roko in jo krčevito stisnila. Slušal je listanje papirjev in carinika, ki je z zadovoljnim glasom zamrmral: »Risbe!« Nato pa je vzkliknil: »Oho! Spremljevalci so se sklonili, da bi pogledali. Franco je vztrepetal. Luiza je imela toliko moči, da se je dvignila, pogledala in rekla: »Kaj je?«

Agent je držal v roki dolgo, skrivljeno, tenko škaflo iz lepence, na kateri je bil popisane listek. Najprej je prebral potihem, potem pa je bral glasno, z nepopisljivim pondarkom zadovoljstva in nevoščljivosti: »Sablja poročnika Petra Ribera, ki je padel pri Malojarslavcu leta 1812.«

Franco je skočil kvišku, ves začuden in ni hotel verjeti. Tedaj je agent odprl škaflo. Franco je ni mogel videti. Pogledal je ženo, ki je videla. Žena je imela vse bele ustnice. Misli je, da od strahu, a zdelo se mu je nemogoče.

Kakšno veselje: v škafli je bila samo prazna nožnica. Luiza je naglo stopila nazaj v temo, sedla na zofu in se borila z močnim notranjim drgetom. Jezila se je sama nase, se sramovala, a končno je zmagala. Agent je bil med tem vzel nožnico v roke, jo ogledal od vseh strani ter vprašal Franca, kje je orožje. Franco je hotel odgovoriti po pravici, da ne ve. Toda to bi se lahko zdelo, kakor da se sam opravičuje. Zato je odgovoril:

»V Rusiji.«

Sablja pa ni bila v Rusiji, temveč je ležala v blatu na dnu jezera, kamor jo je bil skrivaj vrget stric Peter, namesto da bi jo oddal